

HEMBYGDEN

Medlemsblad för
Upplands Väsby Hembygdsförening

Nr 2 Maj 2004
Årgång 33

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Ordföranden har ordet	3
Hedlunds historier	4
Kålrötter och Millerklang	10
Minns du Väsby	11
Almqvistaren	14
Den svenska näktergalen	16
Nya kvarter växer fram	18
Backspegel	20
Svenska Nationaldräkten 100 år	26
Ärtigt	27
Flyttad milstolpe	28
Rapport från Runby Nedra	29
Boktips	30
Tankar och tillfällighetsverser	30
Lösningen Korsord	31
Ök- och smeknamn i Väsby, forts.	31
Korsord nr 2, 2004	32
Bildgåtan från förra numret	33

För innehållet i artiklarna svarar respektive författare.

Ansvarig utgivare: Inga Engdahl • Layout: Tryckpunkten (e-post: tryck.en@telia.com).

Tryck: Wäsby Tryckeri. Tryckt med miljövänlig färg och miljövänligt papper i 550 ex.

Ordföranden har ordet

Jubileumsåret har börjat storartat!

Aldrig har så många besökt våra arrangemang som de vi börjat jubileumsåret med; nostalgisöndag med 114 besökare som tog del av Lennart Hedlunds kåseri och bilder och vandringen med Klas Lundkvist på Löwenströmska-området som samlade ett 30-tal deltagare, och inte sämre var det på varken bokpoppis eller Galleri Lagårn.

Jag hoppas förstås att de kommande programpunkterna i jubileumsprogrammet skall vara lika attraktiva.

Själv gläder jag mig åt att ni medlemmar har givit mig ert förtroende att få leda föreningens verksamhet ett år till! Mer om årsmötet på annan plats i tidningen.

Det har varit mycket stimulerande att få lära känna alla mina medarbetare, både de som varit med i styrelsen länge och de nyvalda.

Jag var lite betänksam att ta ansvaret för föreningens jubileumsår så där på direkten förra årsmötet då ni valde mig för första gången men det visade sig bara vara stimulerande och kul.

Våren håller just nu på att göra sig gällande på allvar och vi förbereder både programpunkter och mangårdsbyggnad för den stora dagen – 6 juni – då vi verkligen skall fira.

Så, kära medlemmar, ni är inte bara välkomna att besöka föreningens arrangemang, ni är också hjärtligt välkomna att delta i förberedelse- och genomförandeyogget, man behöver inte kunna eller veta allt om hembygdsrörelsen. Intresse och engagemang räcker långt.

Kjerstin Björkman
ordförande

Vill du bli medlem i hembygdsföreningen?

Sätt in 110:- på postgiro 29 81 91-8
och ange namn och adress.

Lennart Hedlund, född och uppvuxen i Upplands Väsby, har lovat ge Hembygden några glimtar av sina barn- och ungdomsminnen. Här kommer den elfte av

Hedlunds historier

*Hedvig Lundqvists hus på Optimusvägen.
Foto i Lennart Hedlunds ägo.*

Många äldre Väsbybor kommer säkert ihåg huset, där Rak-Lasse hade tobaksaffär.

Tobaks-, pappers- och leksaksaffären låg i gatuplanet. Där låg också Åkerlinds charkuteri-affär. En halvtrappa upp hade Rak-Lasse herrfrisering och gick man ytterligare en trappa upp, kom man till damfriseringen. Högst upp residerade husets ägarinna, fotograf Hedvig Lundqvist. I ett rum med stort gavelfönster åt norr hade hon sin fotoateljé.

Fröken Lundqvist var ingen infödd Väsbybo. Hon kom ursprungligen från Skultuna, som så många andra som sökte utkomst här. Hon var en barsk och manhaftig person. Skulle hon ut på förrättning i Väsby utkanter, tog hon sin motorcykel och lastade kamerautrustningen i sidovagnen, där f.ö. hennes hund annars brukade sitta.

Hedvig Lundqvist var mycket förtjust i sin hund – en vit spets – och fotograferade den då och då. Bl.a. hade hon tagit ett foto av hunden sittande på en stol, iförd glasögon, med tassarna på bordet, så det såg ut som om den satt och läste. Fröken Lundqvist målade också tavlor.

Två av hennes alster har hängt i ladugården, skänkta av Bertil Widlund och hans syster Anne-Marie.

Barn och djur är omtyckta motiv, och fröken Lundqvist tyckte om sin hund. Därför blev jag fotograferad i hennes ateljé tillsammans med hunden. Kortet är taget i mitten av 1920-talet och hur jag förmått att hålla handen på hundens ben, vet jag inte. Men jag ser spak ut, vilket berodde på att jag var mycket hundrädd. Hunden och den ampra fröken Lundqvist gav ingen anledning till skratt. Troligtvis blev flera Väsbyungar fotograferade tillsammans med hunden.

*Lennart Hedlund i ateljén.
Foto: Hedvig Lundqvist*

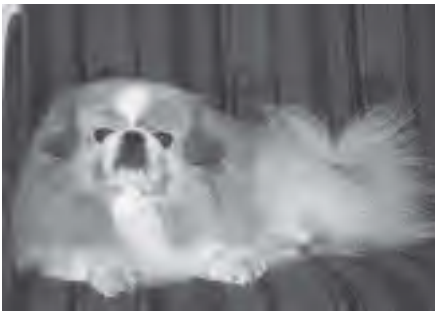

*Tavla, målad av Hedvig Lundqvist.
Foto: Inga Lisa Gustafsson*

Tyvänn finns ingenting kvar av Hedvig Lundqvist fotoarkiv. Svenska Metallverken gjorde rent hus med både glasplåtar och annat då de övertog huset till upplag och förråd. Eventuella rester förstördes då huset så småningom revs.

Kanske blev jag inspirerad av plåtningen i Hedvig Lundqvist ateljé. Fotointresserad blev jag i alla fall när jag blev äldre och det har hållit i sig hela livet. Som jag tidigare har skrivit om, så var min första kamera en tvåkronorsapparat, inköpt på Epa 1936. I priset ingick även film. Korten blev frimärkesstora. Tyvärr sparades inte kameran.

Nästa kamera inköptes på 1950-talet. Det var en rysk Zenith, kanske något bättre än den

Pekinesern Charlie. Foto: Lennart Hedlund.

förra men inte mycket. Korten hade dock normalstorlek. Efter den köpte jag en Yashika, som var mycket bra och som ännu finns i behåll. På 1960-talet blev det den Minolta, som jag ännu använder och som jag efter alla år inte vill skiljas ifrån.

Under åren har det blivit en del knäppningar. Jag har ca 8 000 diabilder och lika många pappersbilder. Tyvärr alltför få ”gamla” Väsbymotiv.

Min aversion mot hundar höll i sig i många år. På 1970-talet kom en vändning vid ett besök i en skånsk kennel, där det fanns en pekineservalp. Jag föll för barnens böner och valpens charm och blev hundägare. Det blev ju Karin och jag som fick gå ut med den, men vi var väl medvetna om hur det skulle bli och hunden gav oss stor glädje.

Vår son Per-Ola var kvar hos mormor i Skåne och jag frågade honom i telefon om han inte skulle komma hem till Charlie, som vi döpt valpen till. När han fick veta att kompisarna redan sett hunden hade han ingen brådska hemåt.

När sista kvällsrundan med Charlie skulle tas brukade jag ha sällskap med en granne, som hade en afghanhund. Pekinesern var ju otroligt intresserad av den större hunden och försökte göra sig påmind på alla sätt men fick inget gensvar – inte ens en blick från den stora afghanen.

Charlies mathållning var ett kapitel för sig. Han var ingen storätare men mycket kräsen. Jag försökte lägga leverpastej utanpå hundfodret Frolic, men Charlie åt endast leverpastejen.

Efter att ha glatt oss i tolv år började Charlie verka trött och började ligga mycket i sin korg. Veterinären konstaterade cancer och vi bestämde att han skulle få en spruta och sluta sina dagar. Den dagen sprutan skulle tas, var Charlie pigg och alert som aldrig förr, men vi hade inget val. Vi kom hem utan hund och det blev mycket tomt efter honom. Någon ny hund har vi inte skaffat.

Lennart Hedlund

Bertil Widlund har hjälpt till med hågkomsterna av fröken Lundqvist.

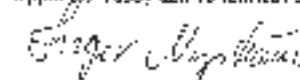
RESULTATRÄKNING	2004	2003	2002	Not
Inntägar				
Medlemsavgifter	5 100,00	5 900,00	47 511	
Föreningens utgångna	25591,15	31 150,00	25 043	1
Sammanslag	13500,00	3 360,00		
LLS och samlingar	8800,00	10 350,00	9 125	
Forsäljning	100,00	100,00	0,00	
Konkurrensbidrag	55000,00	53 000,00	39 000	
Diversa inntägar	35,00	14,00	1 000	
SUMMA INNTÄGAR	107 106,15	150 674,00	165 680	
Kostnader				
Rentkostnad	-5672,50	-4 700,00	-4 000	
Förskottsavgifter	-13050,00	-13 174,00	-15 111	2
Hushållssamlingar (slutligen till 2004-07)	-387 100	-50 420,00	-42 246	3
Hushållsövervakning	-1500,00	-1 300,00	1 200	
Tvåksaker		15 481,00	-3 080	
Medlemsblad "Lionsorden"	-29855,00	-22 051,00	-21 500	
Postavgifter, porto medlemsblad m.m.	-12000,50	-10 545,00	-2 722	
Förhållande till föreläsningavgifter	-7515,00	-4 200,00	-6 975	4
Konkursförklaringsmaterial, 2:a kv. 2003	-12933,71	0,00	0	
Övriga kostnader (fr.o.m. 2003)	-2050,00	0,00	-2 574	
Diversa kostnader, påver, o. rester till följande	-5700,00	-3 660,00	-885	
Konkursförklaringskostnader	-5064,50	-1 700,00	-800	
Övriga kostnader	-1750,00	-3 370,00	-2 100	
Inventaris djurlagning (fr.o.m. 2005)		-17 520,00		
SUMMA KOSTNADER	-1 003 15,71	-144 561,00	-111 255	
RESULTAT FÖRE FINANSIELLA PASTER	4 390,49	-11 117,19	5 425	
Finansiella poster				
Bankräntor	3951,65	4 728,87	3 325	5
ÅRENS RESULTAT	7 342,14	-6 388,32	8 750	

UTPLANIN VÄSBY
HEMBYGGSFÖRENING

BOKFÖR 01 2004

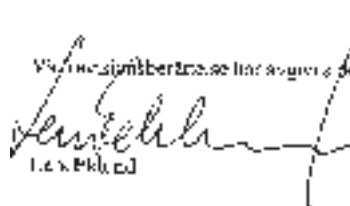
BALANSRÄKNING	2003-12-31	2002-12-31	2001-12-31
TILLAGGAR			
Omsättningstillgångar			
Kassakarna	262,50	547,50	1 309,79
Deponier	12 171,72	37 086,11	21 158,51
Bank	133 687,96	142 742,29	136 784,67
Förutbetalda kostnader			3 046,00
Fordringar handhavna	524,00	1 162,20	
Samlingar	5,00	1,00	1,00
Trycksaker	1,00	1,00	1,00
SUMMA TILLAGGAR	166 551,18	174 175,20	164 208,98
SKULDER OCH EGGT KAPITAL			
Kortfristiga skulder			
Förutbetalda intäkter, medlemsavgifter Ljudanläggning (betald 2003)	25 130,00	25 913,39	73 870,00
		17 925,39	
Summa kortfristiga skulder	25 130,00	43 838,78	73 870,00
Eget kapital			
Utlånadsvärdskatt	131 340,20	140 428,88	131 902,19
Arvskatt	7 371,18	-10 088,58	8 466,69
Summa eget kapital	138 711,38	130 340,30	140 368,88
SUMMA SKULDER EGGT KAPITAL	166 841,38	174 175,20	164 208,88

Uppläst i Väsbys den 10 februari 2004

Inger Nyström
kassör

Väsbys byggnadsnämnd har godkänt den 10: 3 2004

L. S. Eriksson

Göran Sandberg

UPPLANDS VÄSBY HEMBYGGDSFÖRENING
FÖRSLAG TILL BUDGET 2004

rev. 2004-01-10

INTÄKTER	Budget 2003	Budget 2004
<i>Arrangemang</i>		
3120 Sömnareallé	7 500	8 000
3123 Nationaldagsfirande	2 000	7 000
3130 Serenarguéstjövst		
3135 Hembygdsgrändens dag	3 800	4 000
3140 Bokloppis/oppmarknad	7 000	7 000
3142 Cineri Ladvärdon	0	
3143 Löppmarknad (hokslut se 3140)	1 500	5 000
3153 Cinerier 28/12	500	
3190 Övriga arrangemang	5 000	3 000
<i>Föreningsskatt</i>		
3200 Kart o. böcker	0	
3205 Föreningsskatt	0	
3310 Försäljning av utrustning	1 300	
<i>Bidrag o. bidrag</i>		
3400 Lokallagor	9 000	9 000
3500 Kommunala bidrag	33 000	33 000
3510 Övriga bidrag, jubileum 2004	1 000	10 000
<i>Medlemsavgifter</i>		
3930 Medlemsavgifter	50 000	50 000
Medlemsavgifter 2004 (inbet 2003)		
8500. Närliggande	3 000	3 000
Eget kapital	19 000	19 000
SI.MVTA INTÄKTER	146 700	175 000

KOSTNADER		Budget 2003	Budget 2004
Anvärskost			
4610	Reklamkost	3000	3000
4620	Nationaldagsfirande	700	1 200
4630	Hembyggslag Anders Ahlström	1500	1 500
4640	Grändfest	1900	
4650	Årsmöte	1500	1 500
4700	Årsmöteavgift	20000	19 000
4700	Jubileumsarrangemang		19 000
Kontoförskott/överkostnader			
5810	Utvecklingsplaneringskonferens	3000	3 000
5820	Tjänstföreskrift	2000	2 000
5830	Figuraveten	1000	1 500
5870	Bilutvecklingskost	2000	2 000
5890	Övriga förtäringar	120	1 000
Förbrukningskost			
6010	Byråkostnader	21500	21500
6020	Vakanskost	1000	800
6030	Sejour	1000	900
6050	Bussavgift lokalstad	500	
6060	Tidningsabonnemang	1500	1 500
6070	Tidningsabonnemang, se investering	2500	1 500
6080	Övriga kostnader lokalstad	1200	5 100
6090	Tjänstavgifter	1000	1 200
Marknadsföring medlemsblad			
6100	Marknadsföring, utskick av skrift	3000	3 000
6150	Porto, utskick av skrift		3 000
6110	Medlemsblad (Hembyggs)	23000	26 000
6150	Porto medlemsblad	8000	9 000
Förbrukningskost			
6210	Telefon	1900	2 000
6220	Postkostnader	400	1 500
6250	Fäste	650	2 000
6252	Postbox	1500	1 500
6253	PC-kostnader	580	580
6254	Skickaavgift		250
6254	Tidningsabonnemang	600	12 000
Årsmöte			
6410	Investering i ljudutrustning	6000	10 000
6420	Konferensmaterial	5000	4 500
6430	Förberedningsmaterial	500	1 320
6490	Arkivregistrering	2400	2 000
Kontoförskott/överkostnader			
8400	Räntekostnader		
Reskost			
8999	Redovisningsresultat		
SUBTOTALA KOSTNADER		136700	175 000

Kålrötter och Millerklang

Under sommaren 1940 bodde jag större delen av sommarlovets hos min farbror Bernhard och faster Olga på Dyvinge gård. Min huvuduppgift om dagarna var att gallra kålrötter. Andra världskriget hade ju brutit ut under den föregående hösten, så vapenföra män kallades in till militär beredskapstjänst, utfall Adolf Hitler skulle komma att vända blicken mot vårt avlånga land i syfte att försöka invadera oss.

Där på gården fick jag omgående en god kompis i en yngling vid namn Bert Gustav. Han var lantbrukstuderande i 20-årsåldern, som nu skulle praktisera genom att arbeta hela sommaren på Dyvinge.

Bert Gustav hade sommaren 1939 tillsammans med sin far besökt världsutställningen i New York. Bara detta var något verkligt stort på den tiden. Från Amerikaresan hade han tagit hem ett antal grammofonskivor. Bland dessa fanns en skiva med Glenn Millers orkester. ”Millerklangen” var något nytt och oerhört mäktigt för mina ovana unga öron. Bert Gustavs resegrammofon rullade och gick om kvällarna och jag tyckte att Glenn Millers storband lät fint, ja väl så bra som Nisse Linds Hot Trio med Alice Babs Nilsson.

Bert Gustav var ju kommen till den dansanta åldern, kring de tjugo. När han en lördagskväll rustade sig för att fara till Väsby Folkpark och dansbanan där, frågade han mig om jag ville följa med dit. Det var i sin ordning när Bert Gustav var med mig, tyckte faster och farbror. Vi trampade iväg på våra cyklar den dryga halvmilen till Parken.

Det var en norrländsk orkester, Sölve Strands kvartett, som stod för dansmusiken. Sölve var redan då, trots sin ungdom, en välkänd och duktig dragspelar. Han hade dessutom med sig tre frejdiga musikanter, av vilka en var brodern Åke, som spelade gitarr. Det lät mycket bra om gänget. Jag stod mest hela tiden intill

dansbanans räck, alldeles i närheten av estraden och bara lyssnade med gapande mun till deras svängiga spel. Det var sannerligen inga vare sig blyga eller ledsna norrländska gossar, som stod för dansmusiken den där kvällen.

Det där med dans var för min del i det absoluta begynnelsestadiet. ”Ett, två, tre, dubbelsteg” var den gyllene regel beträffande foxtrotdans, som jag fått mig itutad av tjejerna på Ekerö, när vi brukade öva oss att dansa på Närlunda tomtägarförenings lilla dansbana om sommarkvällarna. Hela sommarlovsgänget, både grabbar och tjejer, brukade träffas där, sedan vi killar spelat färdigt fotboll på strandängen och därefter tagit dagens sista dopp från bryggan.

Här i Väsby Folkpark blev jag bara stående och sög i mig allt jag kunde av det fina ”liret”, som Sölve Strand och hans kvartett presterade. Någon dans var inte att tänka på för min del.

Bert Gustav hade emellertid en annan inställning till musikutbudet. Han for omkring och bjöd upp den ena tjejen efter den andra. Påtagligt orytmiskt klev han omkring på dansbanan iförd vit skjorta, ljusgrå kostym och studentmössa. Han hade en någon märklig dansstil. Den påminde mycket om att promenera, medan han därtill liksom pumpade på, upp

och ner, upp och ner med vänsterarmen och samtidigt skötte snacket med den unga dam, som för tillfället var danspartnern.

När vi sedan cyklade hemåt i den ljusa juninatten, så framhöll jag för Bert Gustav hur duktiga och välspelande Sölve Strand och hans kvartett varit under kvällen. Bert Gustav hade nog ingen klar uppfattning om den saken, utan mumlade bara något om att nästa lördag skulle han minsann fara till Folkparken ensam, med hopp att återigen träffa ”den där snygga mörka

flickan med det vackra leendet”, som han dansat flera danser med. Jag, trettonåringen, hade ingen blek aning vilken tjej han satt där och yrade om.

Det var med andra ord två killar, en liten och en stor, med diametralt olika intressen, som cyklade hemåt Dyvinge i den aldeles sagolikt fagra och blomdoftande sommarnatten. Detta i akt och mening att efter den här utflykten återgå till kålrotsgallringen och höbärgningen, som väntade på gården.

Lars E Jansson

Lugnet, Väsby. Vykort. Fotograf okänd.

I en fastighetsförteckning från 1952 står följande: Villa Lugnet, Vilunda I:39, Björkvallavägen, Upplands Väsby. (Troligen Björkvallavägen 10).

400 m från järnvägsstationen. 4.500 kvm. Tax. 32.800:-. Förvärvat 1938. Trä, 1905, 3 rum, 1 kök, 2 hallar. Mod. 1939. El, v, avl, cv, vv, wc, badr. Byggn. 1 rum, 1 kök, tvättst, v, avl, wc.

Sjökapten Edvard Holme; barn; Harry, Siv.

Lennart Hedlund

STÄDDAG

PÅ HEMBYGDSGÅRDEN

8 maj kl 10

Vi städar ute och inne.

Kom du också!

Hembygdsföreningen 50 år

VÅRVANDRING vid Fysingen

söndagen den 9 maj

Samling kl 11 vid Hammarby
kyrkas parkering

Medtag kaffekorg!

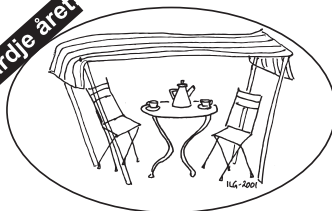
Ta buss 568 eller egen bil till parkeringsplatsen
Anmälan till Kjerstin Björkman
Tfn 590 320 82

Ett program i samarbete med Vuxenskolan.

Hembygdsgården: Hagavägen2/Pukslagargatan

Hembygdsföreningen 50 år

Fjärde året

Hembygdsgårdens SOMMARCAFÉ

öppet

onsdag och söndag

13.00 - 15.30

14 maj - 22 aug

Hembygdsgården: Hagavägen2/Pukslagargatan

Hembygdsgården 50 år

Kom och sjung

Allsång på tunet

vid hembygdsgården

Söndag 23 maj kl 17

Britt Mari Nygård med spelmän

Vid regn inomhus

Ett program i samarbete med ABF

Hembygdsgården: Hagvågen2/Pukslagargatan

Hembygdsgården 50 år

INTE EN GOLFBANA TILL...

VANDRING

Nibble-Dyvinge-Näle

Lördagen den 12 juni

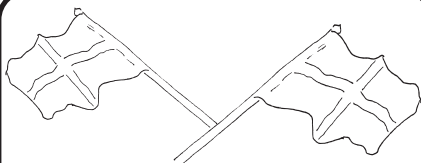
Samling kl 11 vid Wäsby golfklubbs parkering.
Anmälan till Kjerstin Björkman,
tfn 590 320 82

Medtag kaffekorg!

Ett program i samarbete med Vuxenskolan.

Hembygdsgården: Hagvågen2/Pukslagargatan

Hembygdsgården 50 år

NATIONALDAGSFIRANDE

VID

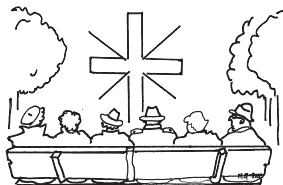
HEMBYGDGÅRDEN

Söndagen den 6 juni
kl 18.00

Årets Wäsbybo och alla vi andra
hälsar de nya svenska medborgarna
välkomna. Musikunderhållning,
Kaffeservering m.m.

Hembygdsgården: Hagvågen2/Pukslagargatan

Hembygdsgården 50 år

EKUMENISK

FRILUFTSGUDSTJÄNST

Pingstkyrkan, Missionskyrkan,
Eds, Hammarby och Fresta församlingar

Söndagen den 20 juni
kl 11.00

vid Hembygdsgården
Kaffeservering

VÄLKOMNA !

Hembygdsgården: Hagvågen2/Pukslagargatan

Hembygdsföreningen 50 år

HEMBYGDGÅRDENS DAG

Söndagen den 15 augusti
kl 13.00 - 17.00

Öppet hus, loppmarknad, kaffeservering

Hugo Sabel berättar om
Filip Röde Finvidsson av Runby

VÄLKOMNA !

Hembygdsgården: Hagvägen2/Pukslagargatan

Hembygdsföreningen 50 år

FRÅN ASATRO TILL KRISTENDOM

VANDRING Harby-Smedby-Gudby

Lördagen den 21 augusti

Samling kl 11 vid parkeringen Harby gårds stall.
Anmälan till Kjerstin Björkman,
tfn 590 320 82

Medtag kaffekorg!

Ett program i samarbete med Vuxenskolan.

Hembygdsgården: Hagvägen2/Pukslagargatan

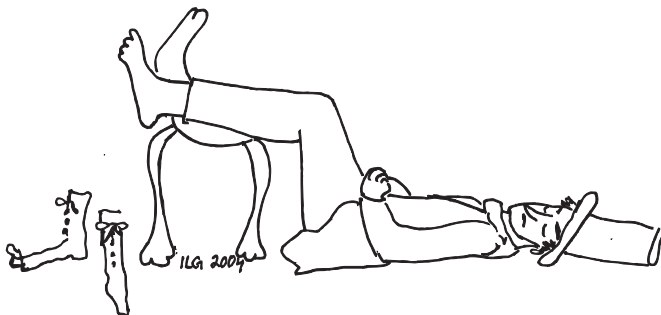
Almqvistaren

Armodets son fruktar ej att slita ut sina skor.

Gud han ber om ett par; och han tackar ljuvt om han får dem.

Men får han dem ej, så har han sina fötter dock.

Han har dem bara; men dem tar han med sig hela i graven.

Den svenska näktergalen

Den 6 oktober 1820 kom en liten ful flickunge till världen i en lägenhet i huset n:o 40 Mäster Samuelsgatan i Stockholm.

Modern till detta barn var en frånskild kvinna vid namn Anna Maria Rådberg, född Fellborg, tjugosju år gammal. Vid arton års ålder hade hon med en sjökaptan Rådberg ingått ett olyckligt äktenskap, som mycket snart upplöstes. Nu sammanbodde hon med en ung man, som hette Lind. Denne Lind var inte far till flickebarnet, men han skrevs som far, då flickan bars till dopet. Hon fick i detta namnet Johanna Maria, men kom att kallas för Jenny.

Anna Maria Rådberg var kanske inget aktningvärt fruntimmer. Arbetsam måste hon ändå ha varit, ensamförsörjare för fyra personer. Lind var för det mesta arbetslös och hon hade redan tidigare en dotter från äktenskapet med Rådberg. Hon drev en liten skola, där hon undervisade i språk och musik och hade ett par av eleverna helinackorderade.

Jenny blev sten på börda. Modern måste sköta skolverksamheten och hade inte tid med ett spädbarn. Hon tog därför en dag helt sonika det lilla byttet under armen och gav sig av till klockarstugan i Ed, där hon övertalade klockarfamiljen, som hon väl tidigare kände, att ta emot barnet mot en liten betalning.

Klockarparet hette Carl och Stina Ferndal. Carl Ferndals far hette Anders, född 1745 i Ed. Han hade varit klockare i Eds församling före sonen och bodde kvar hos denne. Carl var född 1787 i Ed och hustrun, som kom från Finland, var född 1782. Hennes flicknamn var Sjurin. I husförhörlängden är också noterat Ferndals dotter Matilda 1820-21 och ambarnet Johanna Maria.

Hos klockarens fick Jenny stanna i drygt tre år. Klockarfrun dog och Carl Ferndal ansåg sig inte kunna ta hand om Jenny, även om han senare gifte om sig med en mamsell Waxbom.

Jenny fick flytta hem till modern igen. Där var det inte roligt. Efter en tid blev hon återigen utackorderad till vaktmästaren vid Borger-skapets Änkehus, där hennes mormor hade sökt sig in. Modern hade flyttat till Linköping för att driva skola där.

En dag, då Jenny satt i ett fönster och sjöng för sin katt, lyssnade en dansös vid Kungl. Teatern. Hon hette mamsell Lundberg och hade ett hårt arbete med att övertyga Jennys mor att låta flicka provsjunga för operans sånglärare. Jenny fick också sjunga för Kungl. Teaterns chef, greve Puke. Modern, som nu flyttat tillbaka till Stockholm, trodde inget vidare på dotterns begåvning. Jenny var nio och stor nog att göra nytta för sig hemma, tyckte hon.

Fattigdomen drev henne att ändå skriva ett märkligt kontrakt vid operan. Fru Rådberg skulle, mot en betalning av 250 riksdaler om året, undervisa Jenny i musik och en rad skolämnena. Hon skulle också förse flickan med mat och husrum och ”uppfylla en moders

ömma omvårdnad”. Jennys mor var förvisso intresserad av pengarna, men hennes heta humör rann ofta över och hugg och slag haglade över Jenny. Detta ledde till slut att operaledningen ville att hon skulle flytta hemifrån och uppfostras i deras regi. Rättsprocess följde och skilda uppgifter kan läsas om vem som vann.

Operan var hursomhelst Jenny Linds beskyddare. Hon gick teaterns elevskola från nio års ålder, fick undervisning i dans och pianospelning. Från tio års ålder fick hon små roller och kallades underbarn. Vid tretton uppträdde hon tjugotvå gånger under spelåret och vid femton tjugosex gånger. Som operasångerska debuterade hon när hon var sexton år som Georgetta i ”Fronddörerna”. Det blev ingen succé och föreställningen fick läggas ner efter kort tid.

1837 blev hon fast anställd vid Kungl. Teatern med en lön av 700 riksdaler banco per år samt flitpengar för varje uppträdande. Som artonåring framträdde hon som Agata i ”Friskyten” och från sitt nittonde år övergick hon helt till operan. Jenny började bli en eftersökt gäst i huvudstadens förnäma kretsar trots sin bakgrund och låga sociala status. Hon flyttade hemifrån efter ett osedvanligt stormigt uppträde med modern och för att befria sig från föräldrarna – modern var vid det här laget gift med Lind – skaffade hon dem ett litet hem på landet, kallat lilla Pommern. Därefter flyttades förmyndarskapet över till hovrättsrådet Henrik Munthe. (Enligt dåtida lagstiftning stod ogift kvinna under förmyndarskap tills hon gifte sig).

Tyvärr lade de sorgliga förhållandena i Jennys hem en skugga över både hennes barndom och ungdom. Kanske hade hennes utveckling blivit en helt annan, om hon fått växa upp hos klockarfamiljen i Ed.

Tjugoårig utnämndes Jenny Lind till medlem av Musikaliska Akademien samt av kung Karl XIV Johan till kungl. hovsångerska.

I Sverige hade Jenny nu ingenting mera att lära. Hon hade en klar föreställning om att

hennes röst var en gåva från Gud och att hon var satt att förvalta den på bästa sätt. Därför skulle hon söka upp den bästa sångläraren, som fanns vid den här tiden, Manuel Garcia i Paris, och han tog sig också an hennes vidare utbildning. Efter ett och ett halvt år i Paris stod hon åter på operascenen i Stockholm, nu som ”Norma”. Succén var given. Publiken fick höra hennes rösts vackra klang, stora omfång och den nu perfekta drillen. Åhörarna jublade, kritikerna jublade och genast blev Sverige för litet. En Europaturné inleddes. Sommaren 1843 gästade hon Finland och Danmark och mottogs med hänförelse. Turnén fortsatte till Tyskland, där hon sjöng flera säsonger och till Österrike-Ungern. Jenny Lind-febern spred sig även till England. Jenny överhöljdes med blommor och ärebetygelser vart hon kom och nådde en exempellös popularitet. Hon blev bekant med tidens bemärkta författare och kompositörer, t.ex. Erik Gustav Geijer, HC Andersen, Felix Mendelsohn-Bartholdy. Hennes konserter drog alltid fullsatta hus, gator och torg var fullpackade av folk, som ville få en skymt av sångerskan. Vid tjugosex år var Jenny Lind den

Jenny Lind, rollporträtt

erkänt största dramatiska sångerskan dåtiden ägde, eftersökt av teaterdirektörer och impresarier från såväl de största teatrarna på kontinenten som från England, Ryssland och Amerika. Hon erbjöds de högsta gage, som man ännu någonsin hade hört talas om.

1850-51 gjorde Jenny Lind en bejublad turné i Amerika, därtill övertalad av den beryktade Phineas Barnum. Kontraktet stipulerade att hon skulle ge 150 konserter, oratorierna inberäknade, i USA och Havanna, under loppet av ett och ett halvt år. Till debutkonserten kom 7.000 personer och i ett brev hem till modern skriver Jenny att biljetterna kunde kosta upp till 625 dollar.

Sedan nittiotre konserter givits och Barnum och Jenny hade tjänat varsin furstlig förmögenhet, erbjöd han henne att häva kontraktet. De skiljdes som vänner och Jenny Lind fortsatte att sjunga för egen räkning. Hon gav ytterligare fyrtio konserter på olika platser. Hennes mål var att tjäna ihop en stor summa pengar och kunna lämna scenen. Berömmelse och uppvaktning slet hårt. Hon, som ständigt var utsatt för offentligheten, önskade sig ett lugnt familjeliv.

Många män hade säkert velat ha en plats vid Jennys sida. En som intresserat henne mycket var en begåvad tenor, som hette Julius Günther. Han kunde dock inte tänka sig något annat liv än teaterns och deras förlovning blev uppslagen. En annan som svärmade för henne var Adolf Fredrik Lindblad. Problemet var att han redan var gift. Jenny behöll dock en vänskaplig relation till Lindblad livet ut. HC Andersen friade till henne, men fick nej.

På turnén i England träffade hon kapten Claudius Harris. De hade gemensamma religiösa och filantropiska intressen och när Harris friade fick han ja. Kapten Harris' mor var dock en stötesten. Ett äktenskapskontrakt, där maken skulle förfoga både över hennes sångbegåvning och hennes inkomster blev droppen som kom bägaren att rinna över. Samma dag som bröllopet skulle stå, skedde brytningen.

Jenny Lind, på frimärke 1975

Under USA-vistelsen uppstod tycke mellan Jenny Lind och turnésällskapets nye pianist, Otto Goldschmidt. Goldschmidt var jude, men konverterade till kristendomen för att göra äktenskapet möjligt. Giftermålet ägde rum i Boston 1852. Otto var tjugotre år och Jenny trettioett. Äktenskapet blev lyckligt. När turnén var slut, bosatte sig makarna först i Dresden, där två av barnen, Walter och Jenny, föddes. 1858 flyttade familjen till London och yngste sonen Ernst föddes där.

Under tiden 1876-86 undervisade Jenny Lind i sång i London. 1886 drabbades hon av cancer och dog lugnt och stilla 2 december 1887 i sin sommarvilla "Winds Point" vid Malvern Hills. Hon begravdes på staden Malverns kyrkogård. Begravningsståget bestod av tjugosju vagnar. Hela likvagnen var behängd med praktfulla kransar, som inte fått plats på kistan. Kransarna hade anlänt från alla delar av England - först och främst från drottning Victoria - samt från svenska kungahuset och Musikaliska Akademin i Stockholm. Den svenska näktergalen hade sjungit sin sista ton. Hon fick sluta sina dagar på landet i samma idylliska trygghet och lantliga

frid, som hon fått ta del av de allra första åren av sitt liv hos klockarparet Carl och Stina Ferndal i Klockarstugan i Ed.

Jenny Linds röst erövrade världen. Det var P T Barnum, som lanserade henne som ”den svenska näktergalen”. Hennes beundrare Felix Mendelsohn sade en gång ”att man kunde åka skridsko på hennes pianissimon.”

En staty av Jenny Lind utförd i brons av Eric Rafael-Rådberg kan ses på en kulle, om man

går till vänster efter Djurgårdsbron och följer promenadvägen längs vattnet till Framnäs udde.

Dagens Jenny Lind-stipendiaterna får 30.000 kronor, en USA-turné och en speciellt uppstydd klänning i Jenny Lind-stil. År 2003 hette stipendiaten Ulrika Mjörndal.

Inga Lisa Gustafsson

Källa: Jenny Lind av Maria Holmström samt uppgifter från Eds församling.

Läs också ”På sångens vingar” av Vivi Horn.

Nya kvarter växer fram

Upplands Väsby satsar stort. Nya bostadsområden kommer både i centrala Väsby och i Runby. Inga flerbostadshus har byggts i kommunen de senaste tio åren, så de nya lägenheterna behövs naturligtvis väl. I centrala Väsby bygger Väsbyhem, Riksbyggen, HSB, JM och Skanska och det blir både hyresrätter och bostadsrätter.

Gatunätet i ”Gamla Väsby” har byggts om och fått en annan sträckning. De nya kvarteren kommer att få viss småstadskarakter.

Femtio nya lägenheter blir det också i Runby, där Väsbyhem bygger sydväst om Prästgårds-

allén och vid Norra Prästgårdsvägen. De skall stå färdiga för inflyttning 2004.

Inom en femårsperiod kommer kanske också 500 lägenheter att byggas i industriområdet Messingen, där f.n. ett hundratal småföretagare finns. Byggherrar är PEAB och HSB.

Flygbullret kan stoppa planerna på nya bostäder. Uppmätta bullernivåer överstiger gränsvärdet för nyproducerade bostäder. Frågan om Luftfartsverket ska tillåtas fortsätta med inflygningar på Arlandas tredje bana är i skrivande stund ännu inte avgjord.

Inga Lisa Gustafsson

Nybyggnation längs Centralvägen. Foto: Inga Lisa Gustafsson

Hembygdsföreningen 50 år

ÖPPET HUS

FÖR FÖDELSEDAGSFIRANDE

Söndagen den 6 juni

kl 12.00 - 16.00

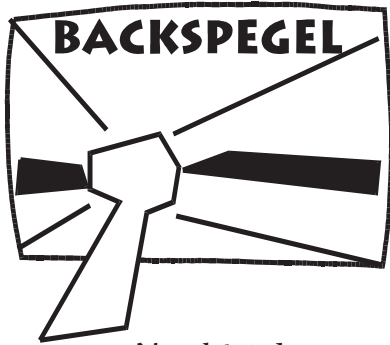
Benny Johanssons trio underhåller.

Vernissage för fotoutställningen

Väsby då och nu

VÄLKOMNA !

Hembygdsgården: Hagvägen 2 / Pukslagargatan

Nostalgisöndag

Upplands Väsby Hembygdsförening bildades den 19 januari 1954. Därför tyckte vi att det var lämpligt att förlägga jubileumsårets första programpunkt så nära detta datum som möjligt och försöka kasta en blick tillbaka på den tid, då Upplands Väsby var ett annat samhälle än idag. Detta och annat berörde hembygdsföreningens ordförande, Kjerstin Björkman, i sitt välkomsttal den 18 januari i ladugården. Lokalen var fylld till sista ståplats. Alla hade kommit för att höra och se Lennart Hedlund berätta och visa diabilder i ett program, som

Kjerstin Björkman tackar Lennart Hedlund för väl förrättat värv. Foto: Inga Lisa Gustafsson

utannonserats under rubriken ”Det var en gång – nostalgisöndag”.

Programmet inleddes med att Lennart Hedlund lät oss höra historier ur sin barndom och uppväxt i Upplands Väsby, en ort som då var präglad av Optimus och Svenska Metallverken. Han berättade om ett annorlunda samhälle, där man lyfte på mössan när överheten gick förbi, där arbetarhustrurna tvättade kläder vid ån och Optimusdirektören nådigt delade ut en slant till arbetarungarna att gå på biomatiné för.

Färgstarka figurer med fångslande öknamn befolkade samhället och Industrivägen var paradgatan på den tiden....

Efter sitt kåseri visade Lennart Hedlund diabilder, dels ur hembygdsföreningens arkiv och dels ur sin egen rikhaltiga samling. Vi fick se hembygdsföreningens medlemmar på fågelskådningsutflykt på 50-talet, kaffekalas på Sköldnora, julfest i hembygdsgården, Astrid och Herbert Söderlund i ladugården, där vi nu satt, Söderlunds auktion vid Runby Nedra, torp, slott och gårdar.

Lennart Hedlunds egna bilder visade Väsby ur ett annat perspektiv – invigning av den ombyggda järnvägsstationen, invigning av Mäljarbron och Bankes bro, hur det såg ut när den olympiska elden passerade Väsby, när det trekantiga glashuset brann, plus bilder av hus som är rivna och hus som fått stå kvar.

Nostalgiskt eller ej – en bra inledning på ett jubileumsår tycker vi att det blev.

Inga Lisa Gustafsson

HVAR 8 DAG
Hembygdsförbundet

Nobelpristagarbordet. Foto: Inga Lisa Gustafsson

Bokloppis

Vårvinterns bokloppis drog som vanligt rätt stor publik och kommersen gick bra. Utbudet av böcker var också synnerligen varierat och sortimentet rymde allt från handledning i hur man kokar ringblomssalva och knyter tafs till sportfiske till mer eller mindre hårdkokta deckare och samlingsvolymmer om kungahuset.

Miniutställningen av nobelpristagare rönt sin beskärda del av intresset och endast ett fåtal av nobelpristagarböckerna var kvar vid stängningsdags. Bokförsäljningen inbringade 3.354:-.

Många frågade hur det går till att lämna böcker till föreningen. Kom gärna med böckerna på cafétid – onsdag och söndag 13:00-15:30 – och ta en kopp kaffe samtidigt.

Inga Lisa Gustafsson

Elin Björk och Maria Thunell-Anåsen skapar i gips. Foto: Inga Lisa Gustafsson

Sportlovskul

Under sportlovet hade Gunnes gård som vanligt förlagt en del aktiviteter för lediga barn till ladugården.

I olika grupper kunde de tillverka pärlor, skålar eller figurer i keramik, konstruera invecklade saker av blötlagda ärtor och tandpetare eller forma föremål av gips och sedan måla dem. Barnen gick med fullständig koncentration in för sina sysselsättningar och hade knappt tid att lyfta blicken. En pojke hade förfärdigat ett mycket stiligt flygplan av ärtor och tandpetare. Gör efter den som kan....

Inga Lisa Gustafsson

Barn från Smedsgårdsskolan gör fiffiga konstruktioner. Foto: Inga Lisa Gustafsson

Galleri Ladugården 2004

Vasaloppet gick i år den sjunde mars och de som inte åkte skidor tog kanske spåret mot hembygdsföreningens ladugård, där vårens hantverksutställning ägde rum. I år hade tjugotalet utställare inrymts i ladugården och det visar sig återigen att hembygdsföreningens medlemmar som vanligt klarar det mesta. Utställarna visade bl.a. konst i akvarell och akrylteknik, sidenmålning och stensmycken, svarvade skålar och andra föremål i olika träslag, tennbroderi, tovade ägg, frukter och armband, målade korgar, saft, sylt och marmelad, tiffanyägg och änglar, keramik, kuddar och kassar i lapptäcksteknik och träslöjd av olika slag.

Sigun Arvidsson med dottern Emma i Hatteljéfilialen. Foto: Inga Lisa Gustafsson

Man kunde också se hur Maria Zetterblom använder tången till luffararbete, hur Sigun Arvidsson syr hattar eller se hur Rune Milde täljer grisar och katter. Hembygdsgårdens egen keramiker, Anneli Runesson, visade att hon har många strängar på sin lyra. Hon har nu utbildat sig till möbelsnickare och visade upp sitt mästarprov, ett skåp, som inte kan beskrivas utan måste ses samt sina får- och getpallar.

Rolf Engdahl visar svarvde former. Foto: Inga Lisa Gustafsson

Roligast hade nog publiken i Sigun Arvidssons Hatteljéfilial, där man kunde prova och köpa läckra hattskapelser av hjärtans lust.

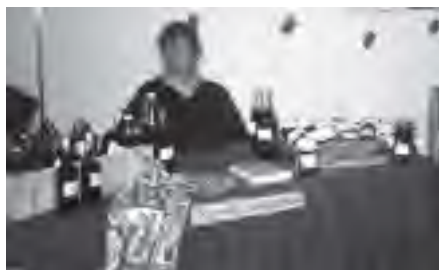
Lennart Carlsson och Pelle Vallin stod för en stunds underhållning på dragspel, fiol och gitarr.

Galleriet har blivit en trevlig träffpunkt. Kom Du också nästa gång!

Inga Lisa Gustafsson

Maria Zetterblom med luffararbete i nya former. Foto: Inga Lisa Gustafsson

Inga Lisa Gustafsson med hemkokt saft och sylt. Foto: Birgitta Baumann

Anneli Runesson med sitt senaste alster, ett skåp. Foto: Inga Lisa Gustafsson

Promenad i parken

En solig lördagseftermiddag i mars mötte ett 30-tal personer upp vid det gamla Löwenströmska lasarettet för att göra en rundvandring i området, av hembygdsföreningen kallad ”Promenad i Löwenströmska parken”.

Landstingets fastighetsbolag Locum är ägare till mark och byggnader och försäljning kan bli aktuell. Ett förslag på vad som skulle kunna göras med lasarettområdet är framtaget, men något beslut är inte fattat i någon riktning.

Klas Lundkvist ledde vandringen, som startade vid den gamla lasarettbyggnaden. Klas berättade om lasarettets tillkomst efter mordet på Gustav III och promenaden fortsatte förbi Edbomska villan, överläkarvillan, den f.d. visthusboden tillika likboden, sanatoriet, A- och

B-villan, arbetarbostäderna vid Holmens gård förbi trädgårdsmästarbostaden och upp till Vita Holmen. På återvägen passerades lazarettmagazinet, ”bokstavshuset”, Klockbackaskolan och gamla yrkesskolan. Promenaden

avslutades med att visa på de två runstenar, som finns i området.

De flesta av byggnaderna inom området står tomma, vilket verkar vara slöseri med resurser. Man får hoppas att det går att finna nya användningsområden för husen och att inte rivningslusten blir för stor.

Lasarettområdet och området runt Klockbackaskolan måste ses som ett tidsdokument. Några byggnader är snart tvåhundra år, men ingenting är Q-märkt....

Inga Lisa Gustafsson

Årsmöte för femtionde gången

Hembygdsföreningens femtionde årsmöte hölls lördagen den 20 mars. Vädret var inte det bästa, men de medlemmar som mött upp i ladugården, såg ändå ganska muntra ut. Kanske kände de kaffelukten, som strömmade ut från pentryt.

Kjerstin Björkman inledde med att tända ett ljus för den tidigare ordföranden Gösta Karlsson, som gått bort i höstas. Därefter följde

Klas Lundkvist samlar gruppen vid f.d trädgårdsmästarbostaden. Foto: Inga Lisa Gustafsson

Nora Lundberg hedras med föreningens guldnål. Foto: Inga Lisa Gustafsson

utdelning av föreningens hedersutmärkelser. Varsin guldnål fick Nora Lundberg och Lennart Hedlund. Nora fick utmärkelsen för sina insatser i styrelsen och som boställsvärdinna under tio år. Nora har kokat oräkneliga koppar kaffe och åtskilliga kastruller gröt, putsat och

Bertil Widlund utnämns till hedersordförande. Foto: Inga Lisa Gustafsson

fejat i hembygdsgården, hållit reda på dukar och gardiner, skött inköp och försökt hålla plit på styrelsen. Hon har haft hand om utyrningen av ladugården och visat hus och samlingar för enskilda, grupper och skolklasser.

Lennart belönades för sin gärning som föreningens kassör och sina insatser som skribent och fotograf i Hembygden. Som engagerad medlem har han också genomfört två hembygds-cirklar i ABF:s och hembygdsföreningens regi och flera liknande i PRO. Lennart har också varit ute i Väsby skolor

Lennart Hedlund får guldnål och blommor. Foto: Inga Lisa Gustafsson

under många år och berättat om sin egen skoltid och visat diabilder.

Bertil Widlund, som tidigare fått guldnålen, utnämndes till hedersordförande, en titel som han efter sjutton års entusiastiskt ordförandeskap kan bära med den äran.

Samtliga fick förutom utmärkelserna också varsin blombukett.

Efter utdelandet av hedersutmärkelserna vidtog kaffedrickande. Tommy Björkman sålde

lotter till konstlotteriet och Katarina Kvists trio underhöll med jazz i folkviseton.

Årsmötesförhandlingarna följde och leddes i vanlig ordning av Leif Berglund. Varken verksamhetsberättelse, bokslut, verksamhetsplan eller budgetförslag vållade några diskussioner. Årsavgiften fastställdes till 125:- fr.o.m. år 2005.

Kjerstin Björkman omvaldes till ordförande. Kerstin Eriksson valdes till sekreterare i stället för Gunilla Ahlberg, som avböjt omval. Gunborg Lejon valdes att ersätta Harald Torkelsson, som av sagt sig sitt uppdrag i styrelsen.

Kerstin Hammarin, som varit ledamot i valberedningen, avgick och Solveig Flemmer invaldes i hennes ställe. Till sammankallande i valberedningen utsågs Roman von der Heide.

Gunilla Ahlberg och Kerstin Hammarin avtackades med blommor. Avslutningsvis sade Leif Berglund några tankvärda ord om vikten av rötter, historia och gemensamma minnen och Katarina Kvists trio spelade ytterligare några låtar.

Inga Lisa Gustafsson

Länsförbundets årsmöte

I år var Salems Hembygdsförening värdar för länsförbundets årsmöte.

Inledningen var av ett ovanligt slag; vi bjöds på lite modernare folkdansuppvisning från så

där 1920-30-tal. Efter ceremonier med tal och utmärkelser började årsmötesförhandlingarna. Huvudpunkten var – liksom förra året – den skraltiga ekonomin. Trots ökade medlemsavgifter från föreningarna, 12:- per föreningsmedlem, vilket blir ca 760.000:- för år 2004 som i sin tur är nästan 50% av förbundets inkomster för året, så har man svårt att få ekonomin i balans.

Många goda förslag ställdes i denna fråga och vi får säkert räkna med en höjning av medlemsavgifterna till förbundet efter 2005.

Efter årsmötesförhandlingarna bjöds vi på utflykt. Vi som representerade vår förening hade valt en rundtur där hemvärnets stridsskola i det vackra Vellinge slott ingick. Vår utmärkte guide, tillika Salems Hembygdsförenings ordförande var uppvuxen på stället så vi fick en målande beskrivning av livet på den tiden. Hemvärns-museet ingick i utflykten såväl som ett besök i den vackra slottskyrkan från andra hälften av 1600-talet.

Många nya ideér till föreningsverksamhet surrar i "huvet" på en ordförande efter en sån här dag och vi får väl se om det kan komma ut något konkret så småningom.

Ta gärna en rundtur i de vackra trakterna kring Borsjön där Vellinge slott ligger i en smal dalgång med utsikt ner mot Mälaren.

Kjerstin Björkman

Långt till hembygdsgården?

Ta buss 532, 535 eller 562 till Hagvägen!

Svenska Nationaldräkten 100 år

I år är det 100 år sedan den Svenska Nationaldräkten, eller Sverigedräkten, som den också kallas, skapades. Det kanske förvånar att den är så gammal, då den ibland förknippas med 1980-talet, när drottning Silvia började bära den på Skansen. Det är en dräkt värd att fira, då den är skapad ur tanken på kvinnans frigörelse.

Det var när Märta Jörgensen som ung vid förra sekelskiftet arbetade som trädgårdselev vid Tullgarns slott som det började. Där fick hon klä sig i en vardagsmodell av Tullgarnsdräkten och hon tyckte att den var mycket bekvämare än det hårda korsetterade mode, som de borgerliga damerna annars bar. Märta gjorde då tillsammans med en annan dräktentusiast, Gustaf Ankarcrona, en dräkt som utgick från det folkliga dräktskicket. Den skulle alla kvinnor kunna använda sig av och få känna sig både fina

*Gunilla Davidsson, Vivi Wallin och Gunvor Stockenberg i sina Sverigedräkter.
Fotot i Fresta församlings ägo.*

Kappmönster 1983

Mått för	54-56	58-60	62-64	1 st	17,00
1 st	skl. 10-11	(skl. 12-13)	1 st		15,00
Arbetsbeteckning			1 st		5,00
			summa		37,00

Modell och mönster av FRIEDRICH BÄCKHAGEN, skapad av Märta Jörgensen och Gustaf Ankarcrona. Första gången utgiven i 1983. Utgåva 1983.

Modell för Sverigedräkten av Märta Jörgensen och Gustaf Ankarcrona. Första gången utgiven i 1983. Utgåva 1983.

Pris: 37,00 kr
Inkluderat skatte: 7,00 kr

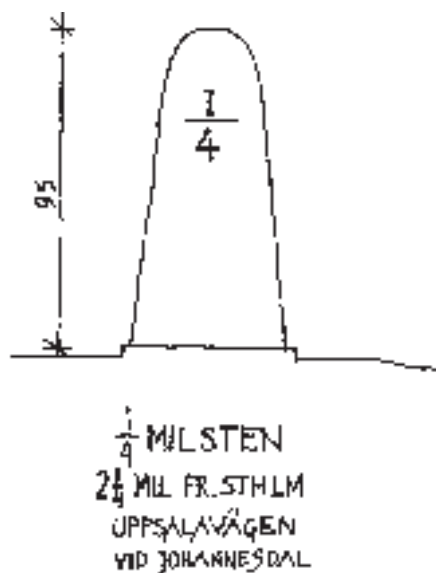

Utgåvanummer: 1983
Härlig och praktisk
1983 02 20

Flyttad milstolpe

Som väl alla Väsbybor märkt pågår omfattande vägarbeten för att bredda E4:an mellan Rotebro och Upplands Väsby. I anslutning till dessa arbeten har milstolpen 2 1/4 mil från Stockholm (fornlämningsnummer RAÄ Hammarby 201) vid Johanneslund /Johannesdal tillfälligt tagits bort. Att milstolpen måste flyttas framkom redan i den arkeologiska utredningen 1996 (UV Stockholm Rapport 1996:95; s. 15) och Vägverket har på vederbörligt sätt sökt tillstånd hos Länsstyrelsen för flyttningen.

uppmätningsskiss/KL

Med anledning av detta har Hembygdsföreningen genom undertecknad i augusti 2003 kontaktat Vägverket Region Stockholm och framfört att Hembygdsföreningen, då det längre fram blir aktuellt att ge stolpen en ny placering, är intresserad av att bidra med våra synpunkter i frågan.

Det läge stolpen haft fram till i dag är med all sannolikhet inte det ursprungliga. En tidigare flyttning måste ha skett i samband med

motorvägsbygget. Stolpen placerades då direkt i marken utan fundament.

Stolpen bör vid återuppsättandet placeras på vägen östra sida då alla övriga milstolpar längs den gamla Uppsalavägen står på vägens östra sida. Att stolpen hör hemma på östra sidan av vägen har bekräftats av milstolpsforskaren Stefan Nordin.

En vägledning om stolpens ursprungliga geografiska läge ges också i Nordins bok **Milstolpar Stockholm Uppsala Södermanland Historik. Underlag och anvisningar för upprustning och vård** (Stockholm 1998, utgiven av Vägverket och Länsstyrelserna i Uppsala, Stockholms och Södermanlands län). Här citeras lantmätare Brauns vägmätning 1718-1722 och om den aktuella stolpen står det: "Från bemålde backe till Torpet Rosendal och Hans Skräddars en stolpe". På de Historiska Kartöverlägg som Länsstyrelsens Kulturmiljöenhet tagit fram anges ett läge ca. 100 meter norr om hittillsvarande placering.

Vi har fått ett positivt gensvar från Fredrik Fogel som är byggleddare på Structor - det företag som arbetar åt Vägverket med den aktuella sträckan. Nu har vi en kanal för att delta i resonemangen om lämplig placering men framför allt vi är erbjudna att medverka i själva återuppförandet (byggande av fundament etc). Fredrik Fogel berättade även att Länsstyrelsen planerar en kurs om vård av milstolpar och återuppbyggande av fundamenten. Närmast kommer vi att ta kontakt med biträdande länsantikvarie Gösta Magnusson i denna fråga.

För det fortsatta arbetet undrar jag nu: finns det någon bland föreningens medlemmar som kan berätta om var milstolpen stod innan motorvägsbygget på 1960-talet. Förhoppningsvis kanske någon har fotografier på milstolpen i sitt gamla, ursprungliga, läge.

Klas Lundkvist tel 590 936 81

Nyttillskott

Hembygdsföreningens ordförande, Kjerstin Björkman, har skänkt två stolar klädda med grön schagg i vackert blommönster på sitsen samt ett pелarbord till hembygdsgården.

Stolarna kommer från Kjerstins farmor, Wilhelmina Karlsson, Antuna. Hon hade ropat in dem på auktion efter Kalles Anna, som var stutare på Antuna. Bordet kommer från Axberg i Närke, där det stått i Kjerstins morfars föräldrahem. Duken som ligger på, är av modernare snitt.

För att kunna möblera vidare i mangårdsbyggnaden skulle vi vilja ha bokskåp med glasdörrar, lavoar och andra möbler från 1900-talets början. Har Du några tips om var vi kan få tag i sådana föremål, så hör av Dig till styrelsen.

Inga Lisa Gustafsson

Det nya möblemanget.

Foto: Inga Lisa Gustafsson

Hembygdsföreningens jubileumslotteri.

Du vet väl att vi år har ett konstlotteri med fina vinster, konstverk av några av våra mest kända Väsby-konstnärer?

Lotteriet pågår till den 15 augusti, då dragning sker i samband med Hembygdsgårdens dag.

En lott kostar bara 10 kr, så du kan unna dig att köpa flera! Några lotter kan också vara den perfekta presenten. Lotterna säljs i samband med våra arrangemang, men du kan också ringa Kerstin Kéry tfn 590 84923.

Vinst nummer 1 är en akvarellerad etsning av Bo Mossberg – KRUTBRÄNNARE.

Bo Mossberg är sedan länge bosatt i Upplands Väsby. Han är en av de främsta botaniska illustratörerna och har arbetat med växtillustrationer under mer än 30 år. Tecknandet och musiken har varit Bo Mossbergs glädjeämnen sedan barnsben. Rytmen, pulsen och balansen och inte minst färgklangen i tecknandet och klangfärgen i musiken passar honom väl. Det är också det han med framgång uttrycker i sitt måleri, när han med naturen som inspirationskälla skapar sina alster, ofta liggande intill den växt han målar.

Bo Mossberg har illustrerat många böcker, mest känd är han för illustrationerna till *Den nordiska floran*.

Vinst nummer 2 är en oljemålning av Nils Stödberg – Rödhake vid Lövsta gård

Nils Stödberg och hans hustru bor kvar i villan i Ägget, som familjen flyttade in i för mer än 40 år sedan. På övre våningen har Nils sin atelje med en härlig utsikt över äng och skog. Nils är en mångsidig och rikskänd illustratör och konstnär. Hans specialitet har varit bilder av natur och historiska händelser och regalskeppet Wasa har han dokumenterat i detalj. Hans illustrationer finns bl a i *En bok om Upplands Väsby* (Nordström - Curman).

Vinst nummer 3 är keramik av Lena Westin – svartbränd keramikfrukt.

Lena Westin har arbetat som keramiker sedan 1985 och har sin atelje och butik i Gamla Apoteket. Hon är känd för sina vackra bruksföremål i stengods men hon gör även unika

skulpturala föremål t ex frukter i svartbränd keramik. Lena har deltagit i många utställningar och 1994 fick hon Upplands Väsby kommuns kulturstipendium.

Kerstin Kéry

Nu är det dags att pumpa cykeln och trampa runt på vår vackra vägar. Cykelsäsongen är lång och när man har tröttnat på närmiljön kan man planera längre turer.

En bok med 14 lättcyklade rundturer är "Cykelguide till Uppland" av Ylva Fontell och Katja Jahn. I boken varvas information om natur och kultur med matnyttiga tips, berättelser om svunna tider och märkliga människöden. Boken innehåller också detaljerade kartor och utförliga vägbeskrivningar.

Ingen av turerna utgår förstås just från Upplands Väsby utan man måste först ta sig till utgångspunkterna. Då är det trösterikt att tänka på att Uppland i alla fall är ett ganska

platt landskap. Vill man inte cykla, så kan man ändå med behållning läsa boken.

Inga Lisa Gustafsson

HEJ

Jag kände ingen lust att säga HEJ och gjorde därför en vänstersväng. Detsamma gjorde den andre han ville ej hälsa på mej! Sen gick vi båda rakt fram igen! Vi var två själar men tanken var en. Episoden var inte utan poäng.

Ur diktsamlingen "Tankar och tillfällighetsverser" av Ingegerd Hedin, Runbybo

Lösning till korsord nr 1, 2004

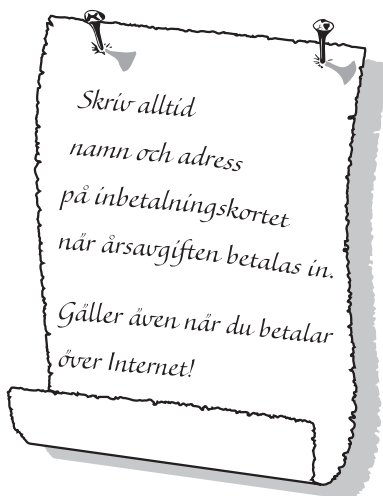
Vinnare i nr 1/04

Eric Edström, Ulla-Britt Löfgren, Doris Lyremark

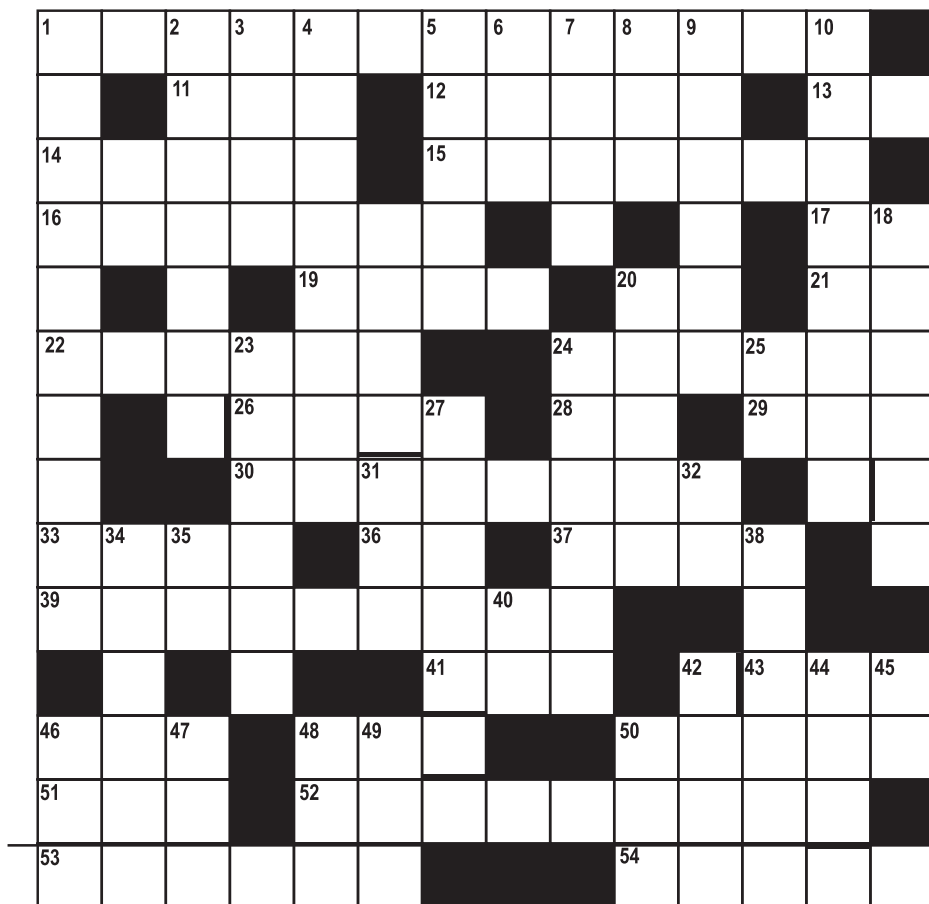
Ök- och smeknamn i Väsby, forts.

Alfred
Ank-Lena
Balloo
Brusse
Dumle
Experiment-Pelle
Gnäll-Janne
H.P.
Humle
Hupass
Jompa
Kalle Rock
Kinkan
Kroppkakan
Lapp-Anders
Malaria

Millan
Pelle med fläcken
Skutskär
Skägg-Aron
Slingerbulten
Snacko
Snickekvist
Sylta och Safta
Tora i Stjärnen

samt mera tveksamma
(blunda med ena ögat)

Jompa Döskit
Skit-i-byx
Piss i farstun
Lenart Hedlund

Korsord nr 2, 2004

Konstruktör: Lennart Hedlund

**Lösningen insändes senast 12 juli till:
Hembygden, Box 40, 194 21 Upplands Väsby**

Vågrätt

1. Lyste upp och värmdde jorden runt
11. Är färggrann
12. Pungdjuret
13. Bensinföretag
14. Bör man undvika
15. Vetenskapligt utbildad jordbrukare
16. Kallas ofta "Manne"
17. Glatt underlag
19. Blandfärg
20. Sträcker sig in i Norge
21. Medeldistanslöpare på 30-talet
22. Sackarin
24. På sin tid en av de bästa väsbybrottarna
26. Keltisk befolkning
28. Stiftades 1863
29. Alpacka
30. Fanns tidigare ett i Väsby
33. Via
36. Obestämd artikel
37. Nejlikeväxt
39. Hon på Ekeby
41. Ljust öl
43. Föregår ofta sammansatt ord
46. Näringsvätska
48. Ett av de stora filmbolagen
50. Vrålat
51. Ge stryk
52. Kan ej läsa eller skriva
53. Är över en viss ålder
54. Kan man lägga till, göra sitt bästa

Lodrätt

1. Styrde Optimus i många år
2. Stark krydda
3. Tidigare Persien
4. Förstöra
5. Kan vara dovt
6. Gjorde Mona-Lisa
7. 0,9144 m
8. Spetsig hornbildning
9. Par
10. Reell
18. Motsats till osynlig
20. Dofta
23. Han "was there"
24. Tre
25. Djurliknande läte
27. Reva
31. Kanske vi gör
32. Rullande matinrättning
34. Hade avlagt trohetsed
35. Inte
38. Jordens vanligaste ämne
40. Kan klibba
42. Bleckblåsinstrument
44. Oskuldens färg
45. Överjording
46. Kan man sig på någon annans bekostnad
47. Tapetlängd
48. Marxist
49. Jämra sig
50. Omgärdar
52. Säger man ibland att det kan vara

Bildgatan från förra numret

Detta föremål finns i hembygdsföreningens samlingar.
Vet du vad det använts till?

Bilden visar en kontaktkopieringsapparat.

Hyr lokal med atmosfär!

Upplands Väsby Hembygdsförening erbjuder Nedre Runby gårds LADUGÅRD till fest, konferens, dop, minnesstund, årsmöte, kurser m.m.

LADUGÅRDEN är en modernt utrustad och handikappvänlig lokal med plats för upp till 50 personer. Hörslina finns. Tillgång till kök med utrustning för enklare förtäring.

LADUGÅRDEN kan hyras privat eller av organisation för enstaka tillfällen eller terminsvis för återkommande verksamhet. Dock ej för dans eller ungdomsfester.

LADUGÅRDEN ligger på bekvämt avstånd från pendeltåg vid Upplands Väsby Hembygdsförening, Hagvägen 2/ Pukslagarvägen (Runby), Upplands Väsby. Det finns en stor parkeringsplats i anslutning till lokalen och busshållplatsen finns 150 m från entrédörren.

LADUGÅRDEN kostar att hyra:

Halvdag (max. 4 timmar)	250 kr
Heldag	550 kr
Terminshyra	250 kr/gång

UTHYRNING av lokal:

Gunborg Lejon, tel. 08 - 590 818 58

Siv Rydén, tel. 08 - 590 333 46

Upplands Väsby Hembygdssällskapet
Box 40, 194 21 Upplands Väsby
Hembygdsgården: Hagvägen 2 / Pukslagargatan
Telefon 08-590 826 40
Postgirokonto 29 81 91-8

STYRELSE 2004-2005

	Telefon
Kjerstin Björkman, ordförande	590 320 82
Ulf Gustafsson, vice ordförande, boställsvård	590 928 58
Kerstin Eriksson, sekreterare	590 331 65
Inger Nyström, kassör	590 820 93
Inga Lisa Gustafsson, registrator	590 336 42
Klas Lundkvist, ledamot	590 936 81
Barbro Kvist, ledamot	590 917 21
Lena Melin, kommunvald representant	590 849 28

ERSÄTTARE

Monica Berglind, Alf Björkman,
Arnold Härmark, Kerstin Kéry,
Gunborg Lejon, Vivi Wallin

MEDLEMSBLADET HEMBYGDEN

Inga Engdahl, ansvarig utgivare	590 300 20
Inga Lisa Gustafsson	590 336 42
Carin Törner	590 870 69

REVISORER ORDINARIE

Lars Eklund
Göran Sandberg

ERSÄTTARE

Barbro Fredriksson
Anette Ehrnholm

UTHYRNINGAVLADUGÅRDEN

Gunborg Lejon	590 818 58
Siv Rydén	590 333 46

Valberedning
Roman von der Heide,
Anna-Liisa Bergman,
Solveig Flemmer